

Правительство

Медицинада керюнюрча тюрленуле сакъланадыла

КЪМР-ни Правительствосуну Председатели Руслан Хасанов баш кон республиканы асманлы информация оргяналарыны башчылары бла кенеш бардырлында. Анда сёз саулук сакълануда бла билим берүүде кылайык ишле этерге белгиленгеннин эмда алыны тамылауда журналистлени магыналарыны кенеш бардында.

Руслан Таловин РФ-ни Президентин Федеральней Жыйыныгыга Топушунда билим берүүге аслам эс бурганны эсе салганды. «Билим берүүге кёре болукду келир заманыбыз. Устаз болса, саулук, спорт, культура да болукдула», - дегенди. Ол оюм этгенден, атаманды сайылыени оюуп берген эмда балаларын башка онылары болмай элитрге тошгон устазла иш хакны бирча алмазга керекди. Педагогтаны ишлеринден кылайык кыйнат чыгызыны профессионал халда, бир торло кечилеик болмай багы билчирге керекди.

Айхай да, устазы хунерине, дерсин сойдура, аны ким да тынч ағылап кыорча эте билгенине багы билчирге кыйынды. Алай аны билими не даражада болганын билген а - тынчы. Аны ЕГЭ-ни материалларыны болушуклары бла окуна этерге болукду. Билиминг болмаса, дерсин тынгылы кылай да берликсе?

«Иги оени кёллендире керекди», - дейди КЪМР-ни Правительствосуну Председатели. Бузыны айырмалы бошагына ала элге ишлеге барыра онгла куурагы тийишди. Сёз ююн, ал кезеге ачы берирге, иш хакларына кыорча, фатар бла жалчыгыра. Педагог усталыклагы куурагы бек иги абитуриентле барыра амалланы ишлеге, табарга керекди. Школлага уа спорт секциялы чыгармачылык кружокла ишлери этерге тийишди.

Эде ишлеге сюйген педагогларга, вучалыкта, бирер миллион берирге кереклиси да айтылганды. Нёк денген эде врач да, устаз да болмаса, жаш оюргей анда кыаллык тоюлдура.

Ата-аналаны сайылыени сюйрете магыналары улу болганын да чертгенди кенешге кыатышханла. «Кеслерини борчаларын, сайыны тигилчиден сюйрете кереклисин аланы шпердене саларга керекди. Сюйрете заман сайылыени кыорларын тутуп ай-

ланыра, эпити уастага берирча, кёз аллында бир такызыкчага да келермеиз алады. Милетни саклышын эте эсок, ёсуп келген телюно сюйрете бар кючюбозно берирге керекби», - дегенди премьер.

Саулук саклауну учреждендила кылайык ол бек аманчыл санаганды. «Сайыме кыура чабылгы эпит, болганын бузуп айланган школлада болум алай аман туюлдура. Сауузла тынчык жытып турган болондила уа бек халек куюлдура. Фатарлагы ушуп кыалганды. Ташкер керекле отуз жылы ичинде нек алышмай турдыла? Сауузла жуургубан, жастык тышланы биргерлене келтиредиле, ашазык складла уа кзурудула» - деп, семирингенде Р.Хасанов. Сора келир жылы агыны саулук саклау танымача тюренирегине сёз бергенди.

Ол санда Москвада Къабарты-Малкардан барып иштен орчала уа республиканы кыайыр ююн, не этерге керекди деп сорулганды. Бир-бир усталыкка жетишчирча этер ююн, ол санда элде да, врачланы хазырлану алыны жагыдан сюйрете амаллары да изленди.

Журналистлеге уа критика материаллага артыктуу улус бургура кереклиси айтылганды. Алай аны бла бирге «сёкен бек тынчды, жалы игилендируме амалларын тапкан кыйынды, ишн куурагы уа-ютонда» деп, аны чыгармача чакыргандыла. Кемчиликени керюктенгени бла бирге ачы колго да келтиргенлей тургура кереклиси белгиленгенди.

«Биз адамларыбыз, бир заттан кыйнамай, тынч-ыракт жашу этерге алай онгла куурагы керекби. Ос ишн уа ма бюгонден башласак ишн», - дегенди Правительство Председатели.

Наталья БЕЛЫХ.

ЭСЕПЛЕ ЧЫГЪАРУ

Самоуправленияны магъанасы тохтамай ёсе барырача

«Единая Россия» политика партины Къабарты-Малкарда регион исполкомуда Жер-жерли самоуправленины Битеруссей советини Къабарты-Малкарда ёбюмонго очёт-айыруу конференция болганды. Аны ишине республиканы Башчысыны Администрациясынын кыор службаны, кадрланы бла кыор сагуланы ишлери жаны бла улавлениыны таматасы Александр

Власов, КЪМР-ни Парламентини Председателини орунбасары Натби Бозиев, республиканы прокуратурасыны ёбюмонго башчысы Заур Закуроев, Терк районго администрациясыны башчысы Максим Пановго эм башла кыатышкандыла.

Советини Къабарты-Малкарда регион ёбюмонго ишн кенештенде регион исполкомунда Жер-жерли самоуправленины Битеруссей советини Къабарты-Малкарда ёбюмонго очёт-айыруу конференция болганды. Аны ишине республиканы Башчысыны Администрациясынын кыор службаны, кадрланы бла кыор сагуланы ишлери жаны бла улавлениыны таматасы Александр

Власов, КЪМР-ни Парламентини Председателини орунбасары Натби Бозиев, республиканы прокуратурасыны ёбюмонго башчысы Заур Закуроев, Терк районго администрациясыны башчысы Максим Пановго эм башла кыатышканды.

Жаш тёлё бла да аслам жумуш бардырылганды. Советни республиканы Бахсан районда ёбюмо, Бахсан шахарны администрациясы, КЪМР-де «Жаш тёлё башламчылыкканы институт»

ара ревизия комиссияны членине айырылгандыла. Ол съезде фестивалны Заур ара советини эмда президентимуну членине сайланганды. Дагыда Советни регион ёбюмонго келечилери бейылны сентябрь айында Сочида бардырылган XI халкыла аралы инвестиция форумга чакырылган эдиле.

Муниржан улус республикада муниципальный управление жетишилми ишлер ююн да, кеп мадарла тапханларын айтханды. Артында арт жылда кылайсыла болушук эту, шакарда бла элде суу ызыны, канализацияланы тап халга келтируу, жер-жерли самоуправление оргянда ишленгени иш хаклары эм пенсионлары замандыны тюленирин жалчыгы жаны бла да кеп жумуш тындырылганды.

Акыры 2-чи бетдеди.

КОНФЕРЕНЦИЯ ШУЁЛУКНУ БЛА БАЙЛАМЛЫКЛАНЫ ЖОЛЛАРЫН БЕЛГИЛЕЙ

Грозный шакарда «XX ёмюреде кеп милетли Россей: культураны бла динине арасында байламлыкканы» деген темага Битеруссей имму-практика конференция болганды. Анга Къабарты-Малкарны делегациясы да кыатышанды. Аны къауумунда КЪМР-ни Асламлы информация оргяна, жамаут эм дин оргяна зацияла жаны бла министерствосуну милет культура араланы эм кыазакканы ишлери жаны бла ёбюмонго таматасы Фатима Жарикова, КЪМР-ни Муслиманларыны дин улавлениыны председателини дин оргяна

рда милетле эм динле аралы халаны шёрюно болуун андан ары игилендируню эм кыаты болуунду культуруу жоллары сюзюлгенди.

Къабарты-Малкарны келечилери конференцияда милетле аралы байламлыкканы тап халга келтириуде жыйындырылган сангуну, аны кибик, республикада жашаган халканы культураны айналыуга себеп болууну юсюнден докладла этгенди.

Акыры 2-чи бетдеди.

Кюню сураты

Жаш тёлё

Предпринимательствону жашырынлыкларына туюноре

КЪМР-де юю кюнню ичинде «Предпринимательствону жаш тёлё шюкерди. Ол ёсеп келген телюно бизнеси журкларына юйрети мурат бла бардырылды. Форум 19-чу декабрде Эльбурсу тириенде ачылыкды.

Проект 23-чю ноябрде «Синдикка» кыонак юйде башланганын белгиленди. Аны ачылыуна премьер-министр Руслан Хасанов эм Жаш тёлё ишле жаны бла федеральный агентствону башчысы Сергей Белоконов кыатышканды. Проект жаш тёлёню предпринимательствосу сейлерин кызгорар, алыны кыорал программадан хапарлары болурча этер эмда Къабарты-Малкарда бизнесни айнытырга майдан кыурап умут бла бардырылды жашауда.

«Предпринимательствону жаш тёлё шюкерди» кыатышгыра сюйреленини кенештен а алты минден аслам адам билдиргенди. Анкетированидан сора уа аладан 400-сю сайланганды. Алыга окуу-практика курсла кыурадалыла. Ала биринчи план жарашдырыга, компанияларына ишчилени сайларга, партнёрлары бла ушак бардырырга юйренгенди. Бу окуу курсада айырмалы окууган 250 адам Приэльбруссуде форумга кыатышгыра эркинлик алгандыла.

Анда уа жаш адамла келерини бизнес-проекттерин экспертилен аларында кыуруларкыдыла. Аладан да 100 айырмалы сайланы, проекттерин жашауда бардырырга ахча кыолу болукдула.

Форум 21-чи декабрде жабылды. Хорлаганланы апыры да анда белгили болукду.

Бизни корр.

Конкурс

Усталыкларына - сыйлы диплома

Бейылм эпити орта шюлуну технологиядан уастази Алийланы Рауханитин, дерслерин кыурап бардыртындан сора да, сайылени чыгармачылык ише хунерлерине да энчи эс бледи. Аны кыолунда окууган кызыла, торло-торло конкурслагга кыатыша, ахшы жетишилме болдура келеди.

Бейылгы окуу жылда да ала ахшы төрени бузмагандыла. Юнуну эм сегизини класслана окуучулары Мария Кантемина рола бла Мызыланы Зульфиди. «Созидания творчество» деген битеуроссей конкурсу кюз арты кезуине кыатышты. «Техно-логилла» номинацияда 2-чи даржадыла дипломага тийишли болгандыла. Биринчи анда «Эльбурс» деген проектин кызгортеген эди. Экинчи уа малкарсыланы жаулуклагы нактыла сайланылар ачыклагандыла.

ТАЛАЛАНИ Анатолий.

Эришиуле

Право билимлерин кётюре

«Жаш тёлё бла закон» деген интеллектуал-праволу оюнуну Кеп функциялы республиканы арла бла Сабий эм жаш тёлё чыгармачылыкканы арасы кыурап бардырадыла. Аны ёторюноню баш мурадты - жаш адамланы право жаны бла билимли болууга итиридируду.

Эльбурс районда уа сюнда ахшы билчирлени Тирьнуууу 5-чи номинация кыайыны окуучулары кыайыны келгенди. Шахары 2-чи эм 6-чы шюллары уа 2-чи бл 3-чу жерлени келешгенди. Ала барысы да энди конкурсу республиканы кезуине кыатышкандыла.

ТЕМИРЛАНЫ А.

Форум

Жер-жерге

проблемаланы тинтеуде

15-чи-16-чы декабрде Нальчикде «Бирчидирленг кавказ форум» деген оргянацияны жыйынуу болганды. Анга Север Кавказы республикаларын эмда Москвадан право кыурулуучула кыатышкандыла.

Эки кюнню ичинде ала Север Кавказда болууну сюзенди, милетле аралы келишулуно жолларыны изленгенди. Маамырлыкканы тохташыруну мадарланы сюзгенди. Дагыда коммерциялы болган жашамаут оргянацияланы ишлери жаны бла федеральный законланы да тинтенди.

«Бирчидирленг кавказ форум» бейылны башында куурауларганды. Ол СКФО-ну субъектеринден коммерциялы болган эм 11 жамаут оргянацияны келечилерин бирчидиргенди, ол санда Къабарты-Малкардан, Дагыстандан, Чеченден, Ингушетиядан, Север Осетия-Аланиядан да. Форумну правленийни келечиси - Чеченде правону кыурулуучу «Объектив» араны таматасы Хета Саратова бизге айтханыча, бирини жыйынуу Ингушетияда бардырылган эди, аны ишине республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров да кыатышканды.

«Августа уа биз Владикавказда жыйынган эдик. Анда милетле аралы проблеманы сюзгенби. Энди жыйынуубуз келир жаш Махачкалада болукду, анда околдогы проблемаланы сюзюркби. Алай бла, Кавказыны кирген регионлардан болуп, проблема бла кыатырыленеби. Бүтген кемчиликтерибизни жайышдырап, регионлада федеральный арда власте оргяналагы белгили этебиз, - дегенди ол бизни бла ушакды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Фестиваль

«Салам алейкумну» гала-концертти

24-чю декабрде Куулийланы Къайсын атылы Малкар кыурап драма театрыда «Салам алейкум» деген теле-радио жыр фестивалыны 2012 жылга гала-концертти өтюркди.

Аны кыурап, 23 жылны ичинде бардырып турган белгили композитор, кыурап артисти, режиссёр Этхенаны Мурзафар биз билдиргенге кёре, бу пол сахнада Дагыстандан, Север Осетия-Аланиядан, Ставрополь крайдан, Къарачай-Черкесден эм Къабарты-Малкардан 18 жаш артист чыгырыкыдыла.

Фестивальда сауугала тогуз номинацияда берилдиликте. Ол санда «Фестивальны айырмалы ауазы», «Фестивальда бек иги арзанжоршук», «Утук» эм башкала бардыла. Бу байрамда бек фамхуму жырчылагы жыр уста, халкыбызны ийнагы, КЪМР-ни да халк артисти Отарланы Омартны аты бла юк саууга, айтылгык жазуучу КЪМР-ни халк поэти Отарланы Керимни хурметине этилген майдан эм ахча саууга кызыргандыла.

Концерт 18 сагында 30 минутта башланырды. Хош келгиз!

Туривм

Къарты Миннат мау

Минги тауда къар кеп тошгени. Москваны, Санкт-Петербургну эм Ставропольну туристе аны тау журкларнада лыжлада бла сноубордала уачдыла. Эльбурс район таматалары тау-лыжа сезонуны 23-чю декабрде кыуанчы халда ачарга, дегиди.

Бюгонюкюде Приэльбруссуде турист комплексни бир шагъа кыонаккы 15 мин адемланы алыр онуг барды. Турист агентстволаны бла кыонак юйлени администрацияларыны айтханларына кёре, Жаны жылда мында орналган кыонак юйлени 80 процент жерлери ююн теленинди.

Канаткалада да тынгылы регле-

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Хал

Кюш да ачымагъанды

РФ-ни МЧС-ини келечиси асманлы информация оргяналагы билдиргенге кёре, шабат кон Къарачай-Черкесде жер тепдени. Аны кюнню 2-3 баллга жетгенди.

Билдириуде айтылганына

кёре, жер тебишу КЪМР-ни юю районында эм да къошчу Ставрополь крайны эки районда сезилгенди. Алада адам ачымагъанды, юйле оюлганды да болмагъанды.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Шимал Кавказ кон сайын
2 бет

«Мен ачыклаган амаллага кёре бир къауум дарман хазырланганды»
3 бет

Жазылуу-2013
Келир жылга - «Заман» бла бирге!
Багъалы шуюхла!
Сиз аны тилимде ийкелген газетибизге атыкка жазылгыра жетшилмай туфра жемиз, аны жаны жылда да алып тууру ююн, политика ашыгытмай!
Жазылууну алыны айга багъасы тюрленгенди - 356 сом 10 копекчи.
«Заман» газетини редакциясы.
Бизни индексиз - 51532

Поэтте хекис сюймеклик бла	Ахуны ишлери унутулмагандыла
3 бет	4 бет

Самоуправлениы магъанасы тохтамай Һсе барырча

Ақыры. Алып 1-чи бетдеи.

Докладчы жыйылганына эсерин бир кылуу мамиледе да бурганды, аладан кутулунуу амаллары бла да шагыртылган эттеди, алай бек башы - ишши кыямат- тын кӱпӱрӱкӱ, дегенди.

Андан соң НатӱльчИ шахар окунуу жер-жерли самоуправле- ненин Советини башчысы Игорь Муравьев, Баксан району Исла- ми Аллини, Лескен району Лескен элини администрацияларыны

башчылары Асланбек Ахохов бла Фатимат Самгурова сӱлӱшегенди- ле эмда халкыны жарыктаган кӱпӱ жыйынына тура айткан суу, Асламысында суу кызылтыгыга, ара транспорт ий жоромеенге, коммунальнИ жумушла иочон та- ридилени улулуктарына, култура кыялына тургазгарларына, жаш тӱлӱкӱнӱ койрети тийиши даража- да болмагына билдиргенди.

Жуӱк да тилемген, бир затдан да тарыкмагынан жалаңда Терк району Жаңы Малкыр алик

председатели, аны орунбасарла- ды айырдылганды. Председа- тельлик этуну борму бу жол да Темиржолданы Мехтин боюнра салынганда. КӱМР-ни Башчысы И. Администрациясы келечиси Александр Власов ол сайлуу тӱ- болган чыкпагандагы эмда Мехти иш келӱтӱ, тазга иетили, билгилли, эсли адам болганын чертенди.

ХОПАЛАНИ Марият.
Сураттаны автор алынды.

Шуӱхлукӱнӱ бла байламлыкӱланы жолларын белгилей

Ақыры. Алып 1-чи бетдеи.

Фатима Жирикова, ол сферадат орт кезиде кӱп ашы башламчы- лыкка жашауда бардырылганда- рын черте, «Кыбарты-Малкыр Республикада ирн организацияла бла биргил ишленуе эм 2011-2012 жылда алаба кыялынын жанындан болушукту эттуун», «2011-2012 жылда Кыбарты-Малкыр Республикада ирн аралы халпаны илгерилеңдирю эм бир бири багсалуну», «2010-2015 жылда КӱМР-де жаш тӱлӱкӱнӱ

патриот ниетде ойретуню эм аскере барылканы хазырлау» программаланы, «2012-2015 жыл- да тӱ кыярылагда жашаган ара журтлуктарыга бла байлам- лык жорутуню илгерилеңдирю жаңы бла мадарланы юсӱндең Кыбарты-Малкыр Республиканы Правительствоини бегимине тийишликте шарт ишле жашауда кыялы бӱдирдылганынын юсӱндең айтканды.

Форумга кыатышканына артык- да бек «Кыонакбайлык» деген республиканы эм регионга бардыр

проектни юсӱндең информацияга улу э бургандыгы. Ол кеси да 2009 жылдан бери бардырылды. «Торло-торло култураларны байламлыклары» деген проектти хайрындан милет култура арала ишлерин биле-биле илгерилеңди- ле. «Тӱзӱмлюк-ол аяр ниетини ӱзегиди» деп атаганды КӱМР-ни Муслиманларыны дин управле- нисине кеси бардыркан проектте.

Кыбарты-Малкырдан барган делегата айтанга кӱре, конференцияны баш магъанасы - милет политиканы жашауда бардыр

ючон, толтуруу властыны ону этерге эм ача бла болушурга кыюунд канчен федеральны оргуну кырууду, Белгитисина, ол сайлуу ишле аралы келиш- туулукно, милет култураны эм диния араларында байламлык- ланы иочлу жаңы бла бардырыл- ыш ишлеге аналит эттюд.

Лилия ШОМАХОВА.
КӱМР-ни Асламы информация органына, жамаат эм дин организацила жаны бла минис- терствосунга пресс-службасы.

ХУРМАТЛЕУ

Лицей энди Отарланы Керимни атын журютюрюкдю

Тырынау шахары жер-жерли самоуправлениыны Советини сессияларындан биринде 1-чи номерли лицейге быйыл жуз- жылгыгы кыуачынды халда Отарленген Отарланы Керимни атын атагана ону этпген эди. Окуу ууредженини мекямна Кыбарты-Малкырни айтылы- лык култура кыуулукчусуна, малкыр адабиятны жаңы жазма- сыны мурдуру салганадан бирине атат, эсгерти мермер кыана орнатылганды. Аны кыуачынды халда ачылууну по- тини кызы Отарланы Римма, КӱМР-ни Жамаат палатасыны ченини, жазгачу Мария Котля- рова, КӱМР-ни Парламентни депутаты, «Минги-Тау» журналы баш редактору Додулана Аскер, КӱМР-ни Жаузыларыны созу- нууну правленийи маматасыны ортасыны Абдул-Хаким Абуев постле, жазучуна, тукумуну келечирине, жамаат организаци- ланы башчылары да келгенди.

Кыонакылга лицейни арбаында устазла бла окуучуна, «Салам» ансамблины уучулу чоелри тубегендик, Актовай заңда уа «Иман» жук кыаууну солистери Кыюкчаланы Аслан бла Жаюбланы Арсон Отарланы Керимни сӱздерине жазылган жырын жарлаганды.

Лицейни преподаватели Ахма- ланы Люба, тамата классны окуучулары Асият Бижова бла Жашуулары Алим келгенди он тилде алышылганды. Улуу экранда уа видефильм кӱргӱзӱлӱкӱ болшанганды, ол кыуачынды жыйылы бошалгыны чы барганды.

Тырынау шахары админи- страциясы башчысы Жауу- ланы Руслан жыйылганына бу ачыш иш бла алгышылаганды эмда устазланы бир кыаууну Эпрус району администрациясы грамоталарын бергенди. Лицейни директору Мухамед Лихов окуу койге закий адамны

атаганына бла аны коллектив- ни учулулугуны ботон кӱторлологону мианганганы айтканды. «Ол сайлы аты намыс- лы жорутюч ючон, биз кыюндан келгенни аяркы туйюлбӱз», - дегенди.

Постни журугу Отарланы Ха- мит аны жашууну торло-торло кезулерин эже тешӱргенди. Керим кыюулук сынал ӱсгенилик- ге, жууукылгага, кыюшлулгага, аскерни ийгерлерине хар жаңы бла кол болганын турган- нын чертенди. Аны окуруга, билими багсаларга, байлык- тыларга барырга керекди деген сӱздерини бир заманда да унут- магынын айтканды. Ол кесини намысын не заманда да бийкеди тутканды дегенди.

Керимни кызы Римма уа Эп- рус району, Тырынау шахары да администрацияларына, лицейни кыыштыларына, устазларга, окуучуларга да жарык кыонак- байлыклары, Отарланы Керимни эсӱндеңи тутканын ючон жо- рек ыразылыгын билдиргенди.

Сыйлы устاز, району краеве- дение музейин кырууган Жапу- ланы Раиса кесини ӱсӱлешюуче лицейге Отарланы Керимни аты аталганы анга улу намыс, сый болганын белгилегенди. Бу тукумуну юсӱндең музейде кӱп материал жыйыштырылганын айтты, ол бу окуу юйно бо- шаганы себепли анга Керимни музейин кырууга сӱз бергенди. Мария Колтупова лицейчилге сауга бла келгенди: Мечиланы Кызими бла Алы Шогенкуюну юслеринде китала келтир- генди. Ол бусгаытта Отарланы Керимни юсӱндең эсгергиз-эпциклопедия китап хазырлана тур- ганын билдиргенди эмда постни жашууну юсӱндең кӱп сейрик шартла келтиргенди.

Ахырында Эпрус району Билим беруу управлениыны башчысы орнбасары Мурта- чаланы Людмила, Тырынаузда Отарланы Керимни атын журют- ген орам болганыны сӱз салы: «Энди уа алай намыс лицейге этпелгенди. Ол анга ӱксендикти, ол сайлы атын бет жаркыгы жорутюрюнӱ эмде постни шартла келтиргенди. Аны хазырлау маматасыны айтканды. Ол сайлы атын бет жаркыгы жорутюрюнӱ эмде постни шартла келтиргенди. Аны хазырлау маматасыны айтканды. Ол сайлы атын бет жаркыгы жорутюрюнӱ эмде постни шартла келтиргенди. Аны хазырлау маматасыны айтканды. Ол сайлы атын бет жаркыгы жорутюрюнӱ эмде постни шартла келтиргенди.

аты аталганы бла аны коллектив- ни учулулугуны ботон кӱторлологону мианганганы айтканды. «Ол сайлы аты намыс- лы жорутюч ючон, биз кыюндан келгенни аяркы туйюлбӱз», - дегенди.

Постни журугу Отарланы Ха- мит аны жашууну торло-торло кезулерин эже тешӱргенди. Керим кыюулук сынал ӱсгенилик- ге, жууукылгага, кыюшлулгага, аскерни ийгерлерине хар жаңы бла кол болганын турган- нын чертенди. Аны окуруга, билими багсаларга, байлык- тыларга барырга керекди деген сӱздерини бир заманда да унут- магынын айтканды. Ол кесини намысын не заманда да бийкеди тутканды дегенди.

кӱрөчөдө манга. Мындан кыркык жыл алга шкода атам 60 жыл- ыгын белгилегенди. Ол аны окуучула бла аяр тубешуюч болганды. Отарланы Керимни аты адамланы эсӱндеңи аны чыгармачылыгыны, ортуру иштерини кесери бла кыялына ийнана.

Додуланы Аскер а Россияни Лермонтов комитети Отарланы Керим- ни намысына тохтоштырган май- далла бергенди. Бу жол алагы- жа Меморил кынаганы ачууга улу кыйын салганадан бири - 1-чи лицейни директоруну орунбасары Наталья Ванатиева, малкыр тилини бла литература устазы, постсева Ахметланы Люба, школ библиотеказын таматасы Генкиланы Лоаза эмда пост Генкиланы Магоммет тийиши болганды.

Жыйылууну кезуинде КПСС- ни АК-сына жазылган белгилли писму окулаганды. Аны комму- нист Отарланы Керим 1956 жылда 10-чу октябрьде бир торло терс- лиги болмай тууган жериндең кысталгын халкын кыруулар мурат бла жагзанды эмда аны партияны бла Совет кыралны башчыларына кыркмай, буюк- май жибергенди.

Елена КОВАЛЕНКО бла ТЕМИРПАНЫ Анатолий.

РЫНОК БОЛУМЛА

«Чыкыгъан кыыйынлыкӱланы, оңгла ӱзлеп, хорларга кӱрешебиз»

Биюноплӱкте Эпрус районда пассажирлени шахарла аралы маршрутлада жангыдан кырулган, клекленген жууаплы- лыгы болгон «Эпрус-транс» обшество ташыйды. Ахшы иши ючон ол республиканы отраслевли министрстводан ыспас алганды. Автореприятяны башчысы, КӱМР-ни Парламентни депутаты Темиркулов Абдул-Хаким бла бизни корреспонденттибиз ушукч эткенди.

Багъала онеки сомга дерӱ бе- ленгенди. Бизде уа алгынчылгай- жени сомай кылып турды. Аны кӱторгӱс а, пассажирски кылып кыларга болукбӱз.

Муниципальны автореприят- яти шӱндо кӱп кыоранчылга кылып турды, налоглатга уа тиешӱ. Шахар маршрутлада, пассажирски жыйдан эртендик- де, ише барган кезулеринде, кӱп болуучудула, суа куюно ичинде уа жалаңда «АПКиле- угъай», «АЭлпе» окуна жарты- кертулур жорюлдон.

Халкыга жумуш этуню тийи- ши даражада тутар ючон, алгынчгы маршрутланы толусу- алы салкыланганы. Автобу- ла неда «АЭлпе» Нальчикте, Баксанга, Грознодскке, Про- хладныйге жорюлдө. Кӱндел- ленге бла Терк-Колга рейсде алгынчыл кыялгандыла. За- казлага кӱре сабийлен Минги тауну тийресине солтурга ӱтпе- биз, спорчулукта да эришюлеп.

Биз этген жумушланы каче- ствостуна алыкка бир тарыгуу да келгендени. Мындан ары да битен заякчаланы толтурууда хазырбиз «Эпрус-транс» фир- ма бла кесини транспорту болмаг- ан объектеге келгендени ташуу юсӱндеңи келишим этире мурат- ылыз. Анга дерӱс бизде «Икарус- ла», «АЭн» эм тыш кыялыны автобусура бардына. Битену вӱдӱтерлейсини хазна кыялмай берӱрбиз да туу болууда жо- рюге сындары барды, аны се- бебли шендо тутух жолубуздан кӱрӱрбиз ючон, биз оӱчӱонобузо салгы кӱрӱрбизбиз.

«Эпрус-транс» обшество КӱМР-ни Транс- порт министерствосун пассажирле- ни шахарла аралы маршрутлада ташуу кырууну юсӱндең беш жылга чыгарган тендери кытханды эм кесини ишин жап- па-жангыдан башлаганды. Ол маршрутлада ишлерге сойгӱн этини мегиле да конкурса кы- таыштыгы чакырылган эдиле, алай бла биюноплӱкте бизде ты- шындан чакырылган жетимши- ден артык транспорт барды.

Анатолий ТЕМИРВОН.
Суратны автор алынды.

Документле

Качаненко Виталий Григорьевичи Прохладный территорияны айыруу комиссияны кып кӱторюрге эркинлик болган членине салынуу юсӱндең Кыбарты-Малкыр Республиканы Айыруу комиссиясыны

Б Е Г И М И

«Россий Федерацияны гражданылары айыруу эркинликlerini эм референдумга кыатышурга эркинликlerini баш гарантлалары юсӱндең 2002 жылда 12-чи июндан чыгарылган 67-ФЗ номерли ФедеральнИ закуну 20-чи, 22-чи, 25-чи статьяларына, «Кыбарты-Малкыр Республиканы Айыруу комиссиясы юсӱндең Кыбарты-Малкыр Республиканы 2003 жылда 18-чи февралда чыгарылган 23-ФЗ номерли Закуну 2-чи статьясына «9- пункту», «Кыбарты-Малкыр Респу- бликаны территорияны айыруу комиссиялары юсӱндең Кыбарты-Малкыр Республиканы 2003 жылда 8-чи январда чыгарылган 1-ФЗ номерли Закуну 2-чи статьясына, Кыбарты-Малкыр Республиканы Айыруу комиссиясыны «Васильева Светлана Александровны Прохладный терри- торияны айыруу комиссияны кып кӱторюрге эркинлик болган членини кылуугундан эркин этуню юсӱндең» 2012 жылда 7-чи ноябрда чыгарылган 451-5-чи номерли бегимине тийишли- ли Айыруу комиссияны Президетали Айыруу комиссияны Секретары

Юрий Маиров жангыдан баш судьяга кӱргӱзюлгөндү

Озган байрам кун, 14-чу декабрде, Россей Федерацияны судьяларыны Баш квалификация коллегиясы кезинде жыйылуунда Кыбарты-Малкыр Республиканы судьяларыны юсӱндең федеральнИ законга тийишлилик Судьяланы баш квалификация коллегиясы Ю.Х.Маирову юсӱндең ону эди Россей Федерацияны Президенти Владимир Владимирович Путин кесини Указы бла кыаыл бергенди керекди.

В.М.ГЕШЕВ АТЫРЗАПАНЫ И.А.
БОРИС БЕРБЕКОВ.

Минеральные Водыге Италияны консульствосуну прегствительствосу

Минеральные Воды шахарда Италияны гене- ральный консульствосуну прегствительствосу ачылганды. Анда виза ара эм италия-россебли сатыу-алы палатаны бӱлӱмӱ ишлеркиледе.

«Европалы кыралланы араларында биринчи болуп ол торло офисни Шимал Кавказда ачылды, - дегенди Италияны ЮФО-да эм СКФО-да сайлы генеральнИ консулу Пьер Паоло Лоджиджани.

Ол айтканды кӱре, алай прегствительство- ла 2013 жылда Старополяда, ардаракыда уа Нальчикде да ачылыккыла. Жаңгы ууреджи- лада визаланы жарашдыруу турмуште бек тап болуучу, нек дегенде алгын ол ишин та- маздар ючон, Ростовга барырга керек болууду эди. Минеральные Воды аэропорт бла келишим этилгенде, адамла алада отпурлак салкуу жа- лада Италияны юсӱндең кабарлаган кӱрӱмчӱле кураллыккыла.

Шендо уа прегствительство Минеральные Водыне Италияны торло рейсини куруу бла байланы вопросны юсӱндеңи гегашы эте турды.

«Биз бир беге жуууклашырга, мында иш бла байланы харларны бардырырга, аны жанында да хайрыл оюмларыбызны айтханлай турурга сеоебиз, - дегенди Лоджиджани.

членири Кыбарты-Малкыр Республиканы Баш судиюно шендоңо прегседатели Юрий Халидо- вын Маиров жаны болуп кып кӱторгенди.

«РФ-де судьяланы статусларыны юсӱндең федеральнИ законга тийишлилик Судьяланы баш квалификация коллегиясы Ю.Х.Маирову юсӱндең ону эди Россей Федерацияны Президенти Владимир Владимирович Путин кесини Указы бла кыаыл бергенди керекди.

Ростов областыга бюджешни кыабыл кӱрген- диле

Ростов областины Законла чыгаруучу Жый- ылууну депутатылары кесерини жыйылуу- ларында 2013-2015 жыллагга регион бюджетни биринчи окуулунда биринчи кезе кыаыл этилгенди, алай областны правительствосуну кыошк борчлары да чыкыгандыла, депутатла алады да кыаыл кӱргенди, дегенди Гуьбератов.

Кыоранча кесекни кӱбӱюю уа былай ишле бла байламдыгы устазланы иш хайкыраны кӱрӱрбиз белгилегендени, социальнИ про- граммалада да кӱборек ача бӱлӱноркудо, Гуьбератов айтканды, бюджеда жаңгы тизгин - региону алданган адамларыны ача бӱлӱночу юсӱндеңи закуну юсӱндең айтхан тизгин - чыкыганды. Бу документи 2013 жылда кыаыл этерге белгилениди.

Проспектни дублӱрүну биринчи кезуоу

Сотиче протектини ишлене турган дублӱрү- ну биринчи кезуоу кыаылгырга дөбӱрӱнӱ ахырында берилгенди. Аны юсӱндең курортта Информация арада бардырылган брифанде ФедеральнИ кол агентствону таматасы Роман Старовой айтканды. «Жоу ишлеучоле «Виноград- ны» - Донская» жол разважаны кыруушуктарына обшечини жолланы учурулугу битену да 41,6 километрге кӱбейкирди эм 22,6 километрге жетерди. Ол торло кӱбӱйтү Сотини бир жаңы бла ӱткӱр 17,1 - километрик жолланы ишлеуно хайрындан болушукду.

Сотичи олимпиада транспорт структурасыны 65-70 проценти хазыр этилгенди, дегенди Старо- вой. Ол айтканды, 2014 жылда ФедеральнИ ишлеуно жолланы учурулугу битену да 41,6 километрге кӱбейкирди эм 22,6 километрге жетерди. Ол торло кӱбӱйтү Сотини бир жаңы бла ӱткӱр 17,1 - километрик жолланы ишлеуно хайрындан болушукду.

Бӱлӱмню алчы прегприятялары айтыл- гандыла

Турист прегприятялары Адыгеңда барды- рылган регион конкурсында эм игилени аттары белгилегенди. Ол эки номинацияда бардырылганы - «Лущий гостевой дом» эм «Лущий туркомплекс». Биринчи категорияда эм игиле «Тарем у оек», эм иги туркомплексе уа «Хаджская турбаза Горная» саналганды. Ала экси да Майкоп районда Каменомостский послокта орнатылды.

«Биз прегприятялары таматаларын болушук эттеренин, республиканы турист продукциясы жыйылуунда итири билдиргендерин, бизни кынакларыбыз бизге кыаыл-кыаыл келпирер ючон, туристени жумушлары нек кыдар тынгылы тамамланылырга керектиле,-дегенди ИТАР- ТАСС-ха тузет эм курортта жаңы бла республи- каны министри прегседатели Инвер Калашащы.

Култураны двореци эм ЗАГС-ны алаамат мекямы

Кызарачы-Черкеси ара шахарында Култу- раны жаңгы двореци эм ЗАГС-ны мекямы ачылгандыла. Республиканы башчысыны эм правительствосуну прес-службалары управ- ленисында ИТАР-ТАСС-га билдиргендерин, ахыргы ууредженила ююрлени регистраци этгенди эм, туулуган сабийлеге свидетельство берилгенден тышында да, анда тӱлӱден-тӱлӱге ӱте барлык тӱрлӱге да чыгарылырга керектиле.

ЗАГС ачылган кезде анда 5 юйюрге регистраци этилгенди. Юйюк суурайыш. Аны ичӱрени кесерини атлары жазылган тиз пилтиканы орнатканды эм сойкемчилик былайда култура- лын кӱпӱрӱнӱ оюу бла ӱтгенди, насыпны кӱнӱрууну кыагыгандыла.

Аскерчилеге - сау микро-район

2013-жылыни биринчи кварталында Влади- кавказ да «Весна» деген жашуу журт комплекседе 9 этажлы юйледе юг аскер окугуну

ФОРУМ

«Мен негөргө чейин, перени бөлүмө ээчи чыгаруучу, чөйрөлөшкө кетериңиз жоруктарың билдик»

Алгарында Бакы шахордо хаалкы аралы гуманист форум болгондо. Аны ишине Кюбары-Малкар шаары университетин тыш кыралды литература кафедрасын татаасы, филология илимунан доктору, профессор Тогулуван Борис до кышкында. Болгон ол бизни ушак негериңизди.

- Борис, форуму баш магына-сы неведи?

- Болгонюкде глобализация дегенибиз жашуубуну кыаасы жаңында да жетпей кылмадык. Дунни башында энта да уруша кыл. Ачык-жалгангагык сынаган халкыла да бардыла, илиму анын барган жолунда адамга хата килтени да болды. Коскоюну, алманы хайларыну, бир-бирге төзөмлю болууга койруну...

- Көлдө болгонюкде адамданы кыайгыны этирген затла. Ма аланы ойсирдин ачык белгиле, бар оймолана да эсепте алганы сынану да жылыштыргы, форуму атындан битүү кыаралга, халкыла да келишир жоланы бетилеу - ол болур аны баш магынасы.

- Анга кимге кыайлыңдыла?

- 70 кыаралы, 70 халкыла аралы организацианы келечилери, ол санда 10 кыаралы агынгыны башчылары, Нобель сауяны 11 лауреаты, политикле, алимле, кыларганы, илимусту кулуктуларганы, белгиле информация органыны башчылары. Форум жылга бир кер бардырылды, аны куарганла Азербайджаны Президентин Ильхам Алиев баш Россия Федерацианы Президентин Владимир Путинди. Кыргыз башчысы кесими алгышылуу кыагытында «Жылдан жылга форум көчү ала барды, анга кышкынасыны саны да бооди.

Россияны, Азербайджаны башкы кыаралына да жукуат жашуубун да белгиле жери алыл.

- Кавказдан а сенден сора, адам бармы эди?

- Жаланда Дагыстандан эки алим. Манга чакырыу кыагыт көтөргөндө, сейририне да арууланган да этен эди. Азербайджанды миллет илимула академиясына Фольклор институту барды, анды ишлен кыарашарында тыишир көрпюп коштине форумла. Бам, арт жылында бии Филология институту көч халкыла аралы конференция бардырганда да терген болупта, анда оюзогондон да терген болупта айылган жайлыгыла толук келетине. Ана уа быдыла: «Оркестралыне образдына, музыкальной литературе», «Виза культура, эмит в современном политическом пространстве».

- Кумурылу форуму уа кылай эди?

- Азербайджанды алгынгыны президентин Гейдар Алиевни атып жюрюткен кулыра арда бардырганды форум илими. Британары архитектор Жак Хаддингн проектие кер, Европада шендо жюрюген баранда салынган аламат мектеп. Азербайджаны президентин Ильхам Алиев, форуму аны,

«Мультикультурализм маданиятын ачыктыгы текенимизди жаңы жолга сала барган жашуубунда бир бири ангылауы, попитикиме жуупайлыктына жаңгы көч бериге керекчиле», деген эди.

«Мультикультурализм маданиятын маданиятын ачыктыгы текенимизди жаңы жолга сала барган жашуубунда бир бири ангылауы, попитикиме жуупайлыктына жаңгы көч бериге керекчиле», деген эди.

- Азербайджаны президентин Ильхам Алиев аны аслагам эс бурган эди. «Мультикультурализм айнуу жолу жокду дегене жаңгылыктан этедиле, ол жашууну тутукулгарындан биринди. Биз баруубы да аны койор окуму төгеригине жыйлыр, алай бардыргыра хараи барды. Бириси халкымуларализм келир жашуубуну айнуу жолду».

- Болгонюкде бирсидени айтырып бир кырал да жашуу атып мазгыгы болды. Башалкыла көлдө болгонюкде. Адамны кылыгыны, дини, тили, кийим, жашуу турмушу, адет-төрсө, көз кырамы. Кыралыгыны болган миллеттени биргерине башкы халкыла келечилери да жашады айтырды. Кыасасы, бир бии миллетигде жюрюген заттаны коюугадемеклик демократияны кытааны көлгөмөгөндө тышында да, адамны эте критерин жасиге алады.

- Болгарияны алгынгыны президентин форумда сөлвөнгөндө, ол затка эс бурган эди. «Кеси халкына кулукту этюу - ол патриотулук. Алай а патриотизмин дагында бир жаңы барды. Бириси халкымуларализм сейрилерине төзөмлю, келишуу болуу». Академик Б.А. Куделин сөлвөнгөндө уа, быллай бир сейр ойлго да келтирген эди. Лев Николаевич Толстой баш Елпетти муфтиси Мухаммад Абдула бийги баймакыла жюрюктөндө. Ала эски да мултикултурность эм поликултурность бир бирге жук табарыкыла, биринген да этерге болуукыла, кен дегенде ала «адам улуну кмет ханкысына мурдоруду», деген окуму тогзе санагында.

Бир бири адет-төрсөни саклау политика даулашаны сеп этерге болушандан сора да, илиму аны ачытууга да болушанды. Анга толук шыгылык этен бир илго да келтирген эдиле. Сөз ючючю, бионогюкде рекламаны магынасынын арналыр керге болмаз. Гарыжыла форумладан бири жаңы, жасууу дарман чыгарыны аны багыу хайрыны оюсонден реклама береди.

Кертиси баш да, ол жаралуу болуу, аны битүү кыралга сатып алган, сепулык саклаууда хайрыны бел башкыгадыла. Арба кыралладан а бири да алмалганды. Фир

«Мультикультурализм и культуры самосознания» деген кеңешке Белгиле академикке Ю.Б. Боров, А.Б. Куделин, постле А.Д. Демельев, О.Х. Сулейманов, жазуучу В.Н. Войнович, Россияны халкы артистери Л.А. Лукина, С.А. Любшин эм башкала сөлвөнгөндө, аланы магыналы оюмларина тыгылап таза заууклуук да алган эдик. «Мультикультурализм-демеклик ол битүү дунияда, кыралыны эчн ангында да, кулура башалкыла тыны саклауу эм айнытуу. Ачык айткысы, аны оюсонден даулаша токтамайдыла, бир оюмга да келиша алмадыла.

Азербайджаны президентин Ильхам Алиев аны аслагам эс бурган эди. «Мультикультурализм айнуу жолу жокду дегене жаңгылыктан этедиле, ол жашууну тутукулгарындан биринди. Биз баруубы да аны койор окуму төгеригине жыйлыр, алай бардыргыра хараи барды. Бириси халкымуларализм келир жашуубуну айнуу жолду».

Болгонюкде бирсидени айтырып бир кырал да жашуу атып мазгыгы болды. Башалкыла көлдө болгонюкде. Адамны кылыгыны, дини, тили, кийим, жашуу турмушу, адет-төрсө, көз кырамы. Кыралыгыны болган миллеттени биргерине башкы халкыла келечилери да жашады айтырды. Кыасасы, бир бии миллетигде жюрюген заттаны коюугадемеклик демократияны кытааны көлгөмөгөндө тышында да, адамны эте критерин жасиге алады.

- Болгарияны алгынгыны президентин форумда сөлвөнгөндө, ол затка эс бурган эди. «Кеси халкына кулукту этюу - ол патриотулук. Алай а патриотизмин дагында бир жаңы барды. Бириси халкымуларализм сейрилерине төзөмлю, келишуу болуу». Академик Б.А. Куделин сөлвөнгөндө уа, быллай бир сейр ойлго да келтирген эди. Лев Николаевич Толстой баш Елпетти муфтиси Мухаммад Абдула бийги баймакыла жюрюктөндө. Ала эски да мултикултурность эм поликултурность бир бирге жук табарыкыла, биринген да этерге болуукыла, кен дегенде ала «адам улуну кмет ханкысына мурдоруду», деген окуму тогзе санагында.

Бир бири адет-төрсөни саклау политика даулашаны сеп этерге болушандан сора да, илиму аны ачытууга да болушанды. Анга толук шыгылык этен бир илго да келтирген эдиле. Сөз ючючю, бионогюкде рекламаны магынасынын арналыр керге болмаз. Гарыжыла форумладан бири жаңы, жасууу дарман чыгарыны аны багыу хайрыны оюсонден реклама береди.

Кертиси баш да, ол жаралуу болуу, аны битүү кыралга сатып алган, сепулык саклаууда хайрыны бел башкыгадыла. Арба кыралладан а бири да алмалганды. Фир

«Мультикультурализм и культуры самосознания» деген кеңешке Белгиле академикке Ю.Б. Боров, А.Б. Куделин, постле А.Д. Демельев, О.Х. Сулейманов, жазуучу В.Н. Войнович, Россияны халкы артистери Л.А. Лукина, С.А. Любшин эм башкала сөлвөнгөндө, аланы магыналы оюмларина тыгылап таза заууклуук да алган эдик. «Мультикультурализм-демеклик ол битүү дунияда, кыралыны эчн ангында да, кулура башалкыла тыны саклауу эм айнытуу. Ачык айткысы, аны оюсонден даулаша токтамайдыла, бир оюмга да келиша алмадыла.

Азербайджаны президентин Ильхам Алиев аны аслагам эс бурган эди. «Мультикультурализм айнуу жолу жокду дегене жаңгылыктан этедиле, ол жашууну тутукулгарындан биринди. Биз баруубы да аны койор окуму төгеригине жыйлыр, алай бардыргыра хараи барды. Бириси халкымуларализм келир жашуубуну айнуу жолду».

Болгонюкде бирсидени айтырып бир кырал да жашуу атып мазгыгы болды. Башалкыла көлдө болгонюкде. Адамны кылыгыны, дини, тили, кийим, жашуу турмушу, адет-төрсө, көз кырамы. Кыралыгыны болган миллеттени биргерине башкы халкыла келечилери да жашады айтырды. Кыасасы, бир бии миллетигде жюрюген заттаны коюугадемеклик демократияны кытааны көлгөмөгөндө тышында да, адамны эте критерин жасиге алады.

- Болгарияны алгынгыны президентин форумда сөлвөнгөндө, ол затка эс бурган эди. «Кеси халкына кулукту этюу - ол патриотулук. Алай а патриотизмин дагында бир жаңы барды. Бириси халкымуларализм сейрилерине төзөмлю, келишуу болуу». Академик Б.А. Куделин сөлвөнгөндө уа, быллай бир сейр ойлго да келтирген эди. Лев Николаевич Толстой баш Елпетти муфтиси Мухаммад Абдула бийги баймакыла жюрюктөндө. Ала эски да мултикултурность эм поликултурность бир бирге жук табарыкыла, биринген да этерге болуукыла, кен дегенде ала «адам улуну кмет ханкысына мурдоруду», деген окуму тогзе санагында.

Бир бири адет-төрсөни саклау политика даулашаны сеп этерге болушандан сора да, илиму аны ачытууга да болушанды. Анга толук шыгылык этен бир илго да келтирген эдиле. Сөз ючючю, бионогюкде рекламаны магынасынын арналыр керге болмаз. Гарыжыла форумладан бири жаңы, жасууу дарман чыгарыны аны багыу хайрыны оюсонден реклама береди.

Кертиси баш да, ол жаралуу болуу, аны битүү кыралга сатып алган, сепулык саклаууда хайрыны бел башкыгадыла. Арба кыралладан а бири да алмалганды. Фир

Илму

«Мен ачыклаган амаллагыа керө бир кыауум дарман хазырланганды»

Мени ушак негериңиз Москозден келген жерлешибиз Бизюваны Хансиди. Ол кеп сөлвөргө оюгон адам тойлодду. Хар сөзон до сатып бергенден, болсоде сорууларма керекти жуупула уа олгонган.

- Хансиди, газет окукунула сен кырадан болганыңгы бирлге сюрюридие.

- Төбөн «Жемталда тууганма. Биринчи эм экичи классны Тамакыла (ТӘБен Жемталга кошулган эчки) болганма, юночюно-төрчюночо уа Нальчицке. Арта эдип кыайтып, орта билим алганма.

Асер кулукчуно башда, юйге керг заманыбызда командирбиз келип: «Ветеринар техникума окуруга оюйни бармыды?» - деп сорды. Мен биринчи болуп ырызыйлыгы билдиреми. Алай бол ол текенимде экиичи курсу окуй турганыбызлай, аны академияга төрлендирдиле.

- Ата-ананг а ырызаны эдиле аскерден сора Москвада окуурунга?

- Тенгим Ностуляны Волода да академияны товаровоение бөлөмөчө окуй эди. Юйдегиле артык ырызаны тоиюл эсе да, техникуму бошганымылай академияга кирген эдим. Диплом алгандан сора Москва областына Пушино шахарыны кыатында «Балковский» совхозда мал доктор болуп ишлеп башлаганма. Бир кескелден а илиму ишине да кылгыла алама.

- Илму шиб бла корюрге уа мек таулениринден эди?

- Эштда, эдип егемин ючюн алган болуп эдим аны да кылгыла. Юйде, элбизде да бул көп эди: кыолай, ийнел, бузул... Сабилчиден да экиичи курсу алганма, алагыа кыарганыма. СССР-ни Илмула академиясыны биология тинтуйле жаңы бла Илму арасына барып, анда академик Юрий Анатольевич Сенчиновичко төрөйтө, ол илму башчы болууга угай демеиди. Жарсыуга, эрте аушанди. 1986 жылда Пушинода академик М.М.Шелекин атлы Биоорганикалы аны институту Физология иште токташкан.

- Лабораторияга керекли малланы, жануруларны, кванталыны эдсоре эдик. Илму ишин да кылгыла кыаты аламы. Эки жылдан дисертацияны кырууулап, ал молк илимине кандидат болам. Лабораторияда малланы, кванталыны эдсоре, алапы оюсонден сөнүшу иш бардырган тын тойло эди.

Институту сөнүшү станицияны лабораторияда анда «Имунохимиялык репродукция бла керешке» да тогуенди. Алгы киши, арта да тамата илиму кулукчу этен эдиле. 1995 жылда репродукцияны имуноложияны молекуляр аспект кыауумунда ишлере көчөми. Лабо-

ракторини таматасы биология илимула доктору Офюр Александрович Бровка эди. Аны башчылыгында урунганма.

- Хансиди, тинтуй ишинги оюсонден айтсан эди?

Мени тинтуй ишимде биланы айттырдым: болгончын халкы характеристикисы, гибридономия теориясы, моноклоналы антителала, башкача айганда, нарточно жаңгы

комитеттерини чениме.

- Таман бир жыл мында алгы башда айтылган журналда басмаларан ставталыр ючюн халкыла аралы саууга илгонсо. Ол кылайла саууга эди?

Иммуляны Россия академиясыны президентин академик Ю.Осипов эмда «Плеядс Паблшинг», Инккомпанияны президентин, правую доктору А.Шусторовичи кыл салган дипломга тыиши болганма. Илму бла керештен адамга ол бек сайты дипломду, аны бла бирге ача да берилди.

- Россейни Илмула академиясыны биологияны химия институтуну фиизиялы профдому таматасында да айтыртылгансо.

Ол жаматат бору да кеп заманы алады. Кылай жетишласе барысына да?

- Юй жукушла бла Лиза керешиди. Мен да кылуудан келтирине болушам, тозон айтсам ала, илиму, сөнүшү ишлерим кезна бош заман кыюймайды.

- Лиза уа кимди?

- Ол юй бичимдени. Азаматтаны Бадуллараны кыаууды бир кызысыбыз барды. Лейла юм.

- Хар затта да жетишир ючюн а адам кылайла болууга керекчи?

- Адам не заманда да адмаллы кыларгыла керекди, жалаңда жашуу берген заманы зарыфана кыратмай, окутуу, билим алырга, ишлере, алгыа итингире эринме.

- Иммула, жаматат иште да жетишир ючюн «Москвбага-850 жыл» деген майдал бла да сауугаланганды.

- Хар уа да бек сайлыс болууларамдан биринди. Аны манга Россейни Илмула академиясыны алимлери жыйылуп тургунлай бергенди. Менден сора да, анга терг ала тыиши болганымы.

- Кызыгысы Лейла уа не бла керешиди?

- Мен бек союрик эдим, ол да илиму бла керешсе. Гичилеген ишин жериме келип туруучу эди. Лиза да керешти жасуу сайгыла. Шолдон сора Москва областыда пединституту юридический факультетин бошганды. Сюд приставаны управленисында кулукту этгенди. Форма киийип кылат да керешти эди. Мен а аны понгораны бла айланганы жараммаймы. Кеси да керешти ырызаны тойло эди. Алай бла федеральны тартиле жаңы бла иште тохтады. Энди ача ишеди.

- Хар да арван атыга тууган журтуну кыайгырга оюди. Сен а тансык болмаймыса?

- Дунияда имуноложиядан төрт халкыла аралы шол (John Humphrey Awards Summit Program in Immunology 1996, 1998 and 2000.) берген, алага Пушинода бардырылган эмда «International conference Molecular, Biochemical Physiological Aspects of Plant Sources» (Москва, 1997.) халкыла аралы конференцияланы куура

ушакны ХОПАЛАНЫ Марзият бардырганды.

Хар затта да жетишир ючюн а адам кылайла болууга керекчи?

- Адам не заманда да адмаллы кыларгыла керекди, жалаңда жашуу берген заманы зарыфана кыратмай, окутуу, билим алырга, ишлере, алгыа итингире эринме.

- Иммула, жаматат иште да жетишир ючюн «Москвбага-850 жыл» деген майдал бла да сауугаланганды.

- Хар уа да бек сайлыс болууларамдан биринди. Аны манга Россейни Илмула академиясыны алимлери жыйылуп тургунлай бергенди. Менден сора да, анга терг ала тыиши болганымы.

- Кызыгысы Лейла уа не бла керешиди?

- Мен бек союрик эдим, ол да илиму бла керешсе. Гичилеген ишин жериме келип туруучу эди. Лиза да керешти жасуу сайгыла. Шолдон сора Москва областыда пединституту юридический факультетин бошганды. Сюд приставаны управленисында кулукту этгенди. Форма киийип кылат да керешти эди. Мен а аны понгораны бла айланганы жараммаймы. Кеси да керешти ырызаны тойло эди. Алай бла федеральны тартиле жаңы бла иште тохтады. Энди ача ишеди.

- Хар да арван атыга тууган журтуну кыайгырга оюди. Сен а тансык болмаймыса?

- Дунияда имуноложиядан төрт халкыла аралы шол (John Humphrey Awards Summit Program in Immunology 1996, 1998 and 2000.) берген, алага Пушинода бардырылган эмда «International conference Molecular, Biochemical Physiological Aspects of Plant Sources» (Москва, 1997.) халкыла аралы конференцияланы куура

ушакны ХОПАЛАНЫ Марзият бардырганды.

Ювлей

Уллу тарыхчы, закий тюрколог

«...VI-VII өмүрдө дегенимиз каганатка киргемиз «тюркология» кылай да чыккында. Аланы бир бирири, ол угуй, монгол сыфаты окуму болганды. Сөз ючюн, «Тюрк тарихинде» уллу тарыхчы. Бер-бир уа каганатты кылаи душманыр окуму эдиле: курканыла окутканы ата-бабалары, кыргызылына ата-бабалары халкына. Юночюло уу эртедегиле тюрколорден алгы окуму кузурлындаган, сөз ючюн, малкысарыла бла чуушылда...»

Л.ГУМИЛЕВ. «Древние тюрки» китептен.

Быйыл белгиле алим Л.Н. Гумилев тууралуу 100 жыл тою эди. Ол тюрк тили миллеттени тарыхтарын белгиле этерге, бек уллу кыйын салганды. Малкар халкыны оюсонден а эчки керти окуму жазганды: «Алай кыла келле «тюрк» болганды. Юночюлор уа малкарыла бла чуушалыа тюркюлени кесерленден эсе алгы кууралганды. Аны «Древние тюрки», «Открытие Хазарии» эки көп башка китеплери бла сатылары дуняны викорлук хазасында кылдыкыла.

Он 1912 жылда Царское Село деген эдип тууганды. Аны атасы бла анасы белгиле орус поэтиле «Николай Гумилев баш Анна Ахматова» болганды. Алай апы анга насобы тумталганды. Тогуш жылдыда окутуу атасын революцияга кыажу турганын дед өлторедиле. Лева сабилгини кырат анды бла өлдүргөндү. Школду бошгандан сора аны тугуларын университетте алкый кылайды, сылтауга өздөн тукумун салдыла. Төрт жыны ичинде ол көп жерлер уруанды, көп торло жашылда гана шаарларда, госпол, аристократ болуп ишлери тошды.

1934 жылды, көп кылайлыктын сынал, Ленинградны кырал университетин тарых факультетине киреди. Алай бир аумк заманда кыпчактыла агадыла, оюсонден кыстайды.

Болсанда анасыны болушугуа бл аныга эиндандан културлугуа оң

табылды, эки жылдан а унверлеву окуму ага кыстайды. Битүү көчүн салып окуугуа берилди. Алай Гумилевга, биягы, шуругу көчмө жетедиле. 1938 жылды аны жалган дау бла тутуп, 5 жылга Норильскке ашырдыла. Ол анда биракылда татарлыла, казахлыла бла турдула, аны тиллерине койренди, тарых бла керешуунда аны да кыюймайды. Кюндюз шахтада ишлейди, ингриде уа, онг тапканла, кырамыдан алгын кыстайсы окутуу.

Тутмакчанды чыккындан сора 1944 жылды Лев Николаевич кеси ырызайлыгы бла кызауатка келди. Кызыл аскерчиле баш Берлинге дери жетеди. Урудан сора университетте кыайгады да болжылганды алга экзаменени берип, окууун бошайды. 1946 жылды аспирантурга киреди да, белгиле тарыхчи Артомонов бла археология жердегиле уа өтөди. Насыбы тууп, окуит иши бла керешеди, хар не зат да тапды деген заманы жетеди.

Алай а кыады тынчык бермеди. Ол заманда анасы белгиле жашылда гана шаарларда «Бир аристократ» болуп ишлери тошды. 1934 жылды, көп кылайлыктын сынал, Ленинградны кырал университетин тарых факультетине киреди. Алай бир аумк заманда кыпчактыла агадыла, оюсонден кыстайды. Болсанда анасыны болушугуа бл аныга эиндандан културлугуа оң

Белгиле алим Лев Николаевич Гумилев 1992 жылда Санкт-Петербургда өлгөндү. Бусугатдагы алимле айтанга кер, окуу тарыхчы болуп кылмагында, аны этген ишине багга битүү кыла берилди.

Ол заманда кылкыкы белигени жашууларын таямгагыла бла баймакыларын, аланы маданиятларын, хар нелерин бирге комплекс халда тинтирге керекисини ачыклаганды. Халкыны тарыхтарын өсөз келип, этносгеми пассажиер теориясын кыарганды. Он дуняга жаңы кырамы болган филолодуу, алимди, кеси заманыны бек белгиле адамдарындан биринди.

Лев Николаевич бошондо бек тюрк миллеттени тарыхтарын ачыккыла, аланы кылауылдан берди куурулууну, маданиятларын тинтуйле уллу кыйын салганды. Анга дери алимлени «Классические чтения» фестивалы бардырылганды. Анда школуга кырайыны назмуларын айтып, аны сөлвөргө кууралган жырланы жырлап, поэти суратларын ишлен иреттенди. Бир-бир сабиле уа асылганыла жазылган назмуларын да окугандыла.

Тюбююндо мемориалны директор Темаллоны Фаризат ачаңды ол бардырганды. Ол ары келгенде биле билдирилди.

Андан сора школуга Кырайыны назмуларын айттыла. Нальчикин жетинчи школуну 3-чю классы окуучусу, орусчу кызо чекчи Амина Тишкина бир жеринде жырлап, поэти суратларын ишлен иреттенди. Бир-бир сабиле уа асылганыла жазылган назмуларын да окугандыла.

Тюбююндо мемориалны директор Темаллоны Фаризат ачаңды ол бардырганды. Ол ары келгенде биле билдирилди.

Андан сора школуга Кырайыны назмуларын айттыла. Нальчикин жетинчи школуну 3-чю классы окуучусу, орусчу кызо чекчи Амина Тишкина бир жеринде жырлап, поэти суратларын ишлен иреттенди. Бир-бир сабиле уа асылганыла жазылган назмуларын да окугандыла.

Белгиле алим Лев Николаевич Гумилев 1992 жылда Санкт-Петербургда өлгөндү. Бусугатдагы алимле айтанга кер, окуу тарыхчы болуп кылмагында, аны этген ишине багга битүү кыла берилди.

Ол заманда кылкыкы белигени жашууларын таямгагыла бла баймакыларын, аланы маданиятларын, хар нелерин бирге комплекс халда тинтирге керекисини ачыклаганды. Халкыны тарыхтарын өсөз келип, этносгеми пассажиер теориясын кыарганды. Он дуняга жаңы кырамы болган филолодуу, алимди, кеси заманыны бек белгиле адамдарындан биринди.

Лев Николаевич бошондо бек тюрк миллеттени тарыхтарын ачыккыла, аланы кылауылдан берди куурулууну, маданиятларын тинтуйле уллу кыйын салганды. Анга дери алимлени «Классические чтения» фестивалы бардырылганды. Анда школуга кырайыны назмуларын айтып, аны сөлвөргө кууралган жырланы жырлап, поэти суратларын ишлен иреттенди. Бир-бир сабиле уа асылганыла жазылган назмуларын да окугандыла.

ИСК

Балкарцы хотят от государства 50 миллионов евро за репрессии

Чем балкарцы хуже калмыков? Ничем! У нас по Конституции все народы равны. Вот и решили в Кабардино-Балкарии равняться на степную республику.

«Летом в суде Калмыкии поступило почти 10 тысяч заявлений с просьбами выплатить от 3 до 30 млн рублей от людей, подвергшихся политическим репрессиям», - говорит председатель Совета старейшин балкарского народа (ССБН) Исмаил Сабанчиев. «Вот только все искони отклонили, и калмыки обратились в Европейский суд по правам человека. Мы решили последовать примеру оседаемого народа».

По словам Сабанчиева, 400 балкарцев уже подготовили аналогичные иски, еще сотни обращений готовятся. По 5 миллионов рублей на человека будет достаточно, считают в ССБН, чтобы компенсировать моральный вред. Если суд сочтет требования балкарцев оправданными, из бюджета придется выделить 50 миллионов евро. А если возмещения

морального вреда потребуют все репрессированные балкарцы, и суд признает их требования законными, то государству придется где-то искать 4 миллиарда евро. Напомним, что только в 1944 году депортации подверглись более 37 тысяч представителей балкарского народа, а всего же с 1917 года под политический гнет попали свыше 65 тысяч балкарцев.

Другой активный общественный и политический деятель Кабардино-Балкарии Хаким Кучмезов считает, что в сложившейся ситуации ограничиваться только моральными компенсациями нельзя. «У меня у самого есть удостоверение жертвы политических репрессий», - говорит Хаким. «Но я считаю, что гораздо важнее индивидуальные компенсации, - получение помощи на восстановление республики. В законе «О репрессированных народах» есть положение о том, что люди имеют право вернуться на прежние места. Но этот пункт не исполняется. Кучмезов рассказал, что

жители многих сел были бы рады вернуться на малую родину, но сталкиваются с непреодолимой законодательной стеной. Их дома снесли, земли распроданы и доказать, что когда-то семья репрессированных балкарцев жила здесь, практически невозможно. Но наиболее настоящие все же возмущаются - пусть на сегодня, зато на свое, родное. И продолжают бороться за свои права».

Несколько лет назад нам выплачивали по 10 тысяч рублей», - уточняет Кучмезов. - А что такое десять тысяч? Это четыре барана. А сколько баранов люди потеряли в годы гонений? Сотни баранов! Кто мы же, представляете, что такое строительство в отдаленных селах Кабардино-Балкарии? Все материалы нужно завозить в гору, фундаментам возводить на склонах. Нет, четверью баранам здесь не обойтись...

Звонок по поводу

Юристу Фатиме ТЕДЕЕВОЙ:

«Скорее всего, балкарцам, как и калмыкам, откажут в исках. Дело в том, что до 1991 года в нашей стране вообще не существовало никаких компенсаций жертвам политического террора. Потом был принят закон «О реабилитации жертв политических репрессий». В нем предусмотрено возмещение материального ущерба и морального вреда реабилитантам путем предоставления им льгот и компенсации стоимости изъятых имущества.»

О компенсации в ином виде в нашем законодательстве речи не идет. Конечно, они могут стучаться в Европейский суд, но и там им вряд ли помогут - пробовали в наших законах нет, и то, что по ним положено, люди могут беспрепятственно получить.»

Анастасия ШАРОВА,

газета «Комсомольская правда» за 18.12.2012 г.

Эзгерли

Ахшыны ишлери унутулмагандыла

Республикада аны экономикасын, культураны, билим бериюну, саулык саклауун айттырууга улуу кыйын салган адамларыбызны атлары эзде кылырга, ёсок келген төлөпөгө юлюк болганды турмуш этилме улуу эс бурулалар. Арт жыллада алайланды келпеге эзертти кыялгада салынгандыла.

на РСФСР-ни сыйлы врачы, КъМР-ни илмусуу сыйлы кулчукусу, Ленин аты орденни кавалери Магомед Балкаронну турмушине мемориал кыянгана орнатылганды. Ол кон аны эсертиге коллагалары, илму кулчукумла, жуууклары, танышса да келген эдиле. Алайда кыралган митингде Нальчик шахар администраци-

Владимир Каскулов бля Анжела Долова.

Митингге кыатышханыла.

Алайда кезиуле иш озган байрым кон да этгенди. Нальчикде Ленин аты проспекте орналган 39-чу номерли кел кылаты юйюу кыабыргасы-

ны башчысыны орунбасары Анжела Долова Магомед Балкаронну жашаууну оюсонди шартлау келтирип айтканды, ол «Нальчик» курортну кырагы-

минутуно шаш сюбели эзергенди. Митингде селешегенге «Нальчик» курортну генеральный директору Владимир Каскулов, буйрук категориелы врач, курорт поликлиникинда баш врачны орунбасары Лилия Кочуненко да шахар администрацияга. Магомед Балкаронна адамланы атлары унутулмаз ючюн кыагыргызганы ючюн испас этгенди. Ол тарыхыбызны бир кесегиди, аны туудукларыбыз, аладан тууганымда да билирге керекдиле, дегендиле. Магомед Балкаронну кызы Ирина уа бу ишни кырагыр-анлагга, алайга келгенгенге да аны атасына быллай улуу намыс-сый бергендери, атын хурмет бля эзерге юкелери ючюн жорук ыразылыгын билдиргенди. Сыйлы жумушну тамамларга уа-мемориал кыянганы ачарга КъМР-ни алгынгы сулуусу саклау министри Мухаддин Берокова бля Владимир Каскулова буруулган эди. ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Профилактика

Ушакъла, викторинала, оюнла

КъМР-ни от тиюуеге кыажуу кырал службасы Россейни МЧС-ини Кыбарты-Малквара Баш управленийсы бля бирге от туюшрге кыоркуулукуну азайтуу ючюн, эпидеол ог жаны бля комплекс халда профилактика мадара бардырганы тургыаны бынгыл беш жыл болады. Аны мурата-отдан сакланууну жорукларына адамланы юйретууду, ёртеннеде ёнгенени, кыяну тапханданы санын азайтууду, Алай улуу ишни тамамларга от туюуеге кыажуу службаны энци составындан 48 инструктор бля инспектор, жер-жерли самоуправленийны органдарыны эми

жамуаутыны 250 келечиси, от ёчюлотуочулерден 1680 адам, битеулю билим берген школлада 18650 окуучу эм сабай учурдениладан 3580 жашчыкы бля кызычык кыатышхандыла. Ала республиканы 44 элинде отдан сакланууну жорукларынын ангылаты иш бардыргандыла. Ол туюлю мадарланы кезиуонде 39120 адам жаш шалган жерлеринде от туюш кыалган болса, анга кыажуу кыалай ююрширге кереклисине юйренгендиле. Артадан алагы алган билимлерин унутмай тууррача, керек болса аны от туюш жерледе хайыр-

ланырча жорукъла жазылган китапчыкыла бергендиле. Битеулю билим берген школланы барисында да отдан сакланууну жоруклары бля байланы викторинала эм оюнла, суратланы «Сакъ болугъуз, от!» деген конкурстары бардырилгандыла. «От ёчюлотуучу» - ол жигитликди» деген темага сочиненила жазылгандыла. Алада хорлаганлагга грамотала, диплома, багылы саугала берилгендиле.

Арсен САБАНОВ, КъМР-ни От туюуеге кыажуу службаны пресса-арасы.

Театр

Къонакъ юйно бийчеси чакъырады

Кузуйланы Кыайсын аты Малквара кырал драма театр кесини кезиуле санга оюнуна чакъырады. 20-чи декабрде ол К. Гольдонини «Къонакъ юйно бийчеси» деген комедиясина кере салынган спектаклин кёрюгюторююкю. Аны режиссеру Алымарзаланы Магомедди. Оюнуна Бечелваны Людмила, Жанорваланы Мажит, Бачиланы Александр, Бичиланы Хажиду да эм башала кыатышханды. Спектакл 18 сагат 30 минутта башлангырыкды. Соруларды болгандыла бу телефон бля селешигени: 47-54-37; 47-50-40. Хаш келиги!

Жыйылыу

Дайым туурада тутадыла

Черек районну администрациясында акъылбалык болмаганылы ишлери жаны бля комиссияны жыйылыуу болганды. Ол Билим бериюуну управленийсыны таматысы Бачыланы Анатолийны башчылыгы бля бардыргынданы.

Комиссияны секретары Тетуйланы Алим жыйылганылы М. деген гражданин бля байланы административ материалла бля шашгары этгенди. Сёз а ол балларын ведорую, алау юйретуу жаны бля ата-аналык шартлау келтиргенди. 2011 жылдан бери Нальчикде жашап, сабийлерине уа ынналары кырагырманы оюсонден барды.

Осал кылыккы юйорелени ачыккала, алада сабийеге контроль этуу жаны бля иш кыалай бардырылганыны оюсонде урууну эмда социальний айнатынуу управленийыны таматысы Кыздырланы Валерий капаларганды. Ол билдиргенча, алай сегиз юйор сеге алынды. Алауны асласында ата-анала ичги бля ююрешти. Алай юйореге керетишли социальний, право эм педагогика мадара этиледи. Управление кылаасы юйореге алагы журтлага кысындыла алырга тыишли документле хазыргыла болушады, алауны сабийлерине суботниканды тошген ачадан 2-шер минг сом берилгенди.

Битеу шартлау да тынгылап бошгандан сора, комиссия Тетуйлу эсертиге эзерге келишгенди. Ол андан хысап этмексе уа, алга тазир салынытууга, артадан ата-ана эркилиги сыйрылыккыды.

Акъылбалык болмаганылы юйретуеге энци эс бурурга кереклисин жаш туюло ишлери, келетиле эм туризм жаны бля комитетни председатели Аксыланы Хасан да айтканды. Ол акъыл этгенден, саулуккы

жашуу этиуну пропагандасын арыймай-талмай бардыргыра керекди. Жаш адамланы бир зат бля сейрицидирге, кеплерни оюген спортха кыошала барыча эзерге тыишли дедиле. Буларга алау келтиргенди районда 39 спорт мекям барды, окол спорт школ ишлейди. Алауны 1603 спорт жоруудоле, алауны спортну 15 туюлоосу бля ююрешти овлары барды. Алауны 59 тренер юйореди.

Ол кон комиссияны битеу членлери да акъылбалык болмаганды бля байланы не ишле тындырганылардан отчёт этгендиле. Солу таманларында сабийлени ишлерге овлары болганыларны бля кыалганларыны оюсонде уа Адамланы иш бля жалынтыгуу арасыны башчысы Борис Жукко айтканды.

Ол 14-18 жылкыларында жайда болжалы халда иш бля жалынтыгуу алуу эс бурулганын чертгенди. 2011-12 жыллада алай жумушлагга 460 адам кыатышдыргынданды. Алау тирлик жыйууда, школуну, эсертелмени тырлерени тап калга келтириуде, жашлендилери урунгандыла.

Оюсонде ишлерге овлары болганыларны оюсонде уа Адамланы иш бля жалынтыгуу арасыны башчысы Борис Жукко айтканды. Ол 14-18 жылкыларында жайда болжалы халда иш бля жалынтыгуу алуу эс бурулганын чертгенди. 2011-12 жыллада алай жумушлагга 460 адам кыатышдыргынданды. Алау тирлик жыйууда, школуну, эсертелмени тырлерени тап калга келтириуде, жашлендилери урунгандыла.

БЕЗЮЛАНЫ Залина.

Черек районну администрациясыны пресс-службасы

Спорт

Кюмюш майдал келтиргенди

Израильде Эйлал шахарда юниорланы араларында ауур атлетикадан Европаны биринчилиги бардырылганды. Анга Россейни жыйымдык командасыны санада Кыбарты-Малквара Галина Макарова бля Эдуард Мижиков кыатышканды. Биричин, доверборьяда 230 килограмм алып,

командагга ююмюш майдал келтиргенди. Жаш а бу жол призвеланы санада киралмаганды. Ол 396 килограмм кёрюгенди, алай бу кёрюмюшкыла бля жаланда төртюнчо жерге чыкгызанды. Алауны тренерле Михаил Шименов, Мухамед Хафицев, Олег Фёдоров юйоретдиле.

Призёрланы санында

Черекк шахарда, спортну устасы Тимофей Кузнецовну хурметине аталып, юниорланы араларында дзюдан төрели оналтыны битеуросул турнир бардырылганды. Анга кыатышкан 150 спортчуны ичинде Кыбарты-Малкварадан да онёрт спортчу. Аладан төртюосу уа призёрланы санада киргендиле.

Алай бля Залимхан Хурсинов-биринчи, Жамбот Кушов бля Ислам Абазов-экинчи, Ахмед Мусов ючюнчо жерлени алгандыла. Алауны тренерле Жамбот Кушов, Мухамед Емкужев эм Залим Гадавов юйоретдиле. Дагыда уа жерлештиги-Ратмир Бокуев, Залим Дауев, Адам Тахазитов бешинчеле блягандыла.

Залим ПШЕНКОВ, КъМР-ни Спорт эм туризм министерствосуну пресс-службасы.

Юч турлюсюнде да - алда

Тырнаууучу Тебуланы Мырза-Бек аты айтылган жаш каратеилерибизден бириди. Бюгонюкюде ол Санкт-Петербургуу кырал тау институтунда окуду.

Кен болмай ол шимал ара шахарыбызны кубугу ючюн эришюге кыатышканды. 67 килограмм аурулукта битеу туюшуилеринде да хорлап, биринчи болганды.

Алай бля Залимхан Хурсинов-биринчи, Жамбот Кушов бля Ислам Абазов-экинчи, Ахмед Мусов ючюнчо жерлени алгандыла. Алауны тренерле Жамбот Кушов, Мухамед Емкужев эм Залим Гадавов юйоретдиле. Дагыда уа жерлештиги-Ратмир Бокуев, Залим Дауев, Адам Тахазитов бешинчеле блягандыла.

Алгыракда да ол аскер самбодан бля кикбоксингенден вузла аралы турнирде жетишимли болганыла.

Алай бля Залимхан Хурсинов-биринчи, Жамбот Кушов бля Ислам Абазов-экинчи, Ахмед Мусов ючюнчо жерлени алгандыла. Алауны тренерле Жамбот Кушов, Мухамед Емкужев эм Залим Гадавов юйоретдиле. Дагыда уа жерлештиги-Ратмир Бокуев, Залим Дауев, Адам Тахазитов бешинчеле блягандыла.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Законну кыорунулаула

Сюрюлген автомашина кьолгга туюшгенди

2012 жылда 1-чи декабрны кечесинде КъМР-де МВД-ни ГИБДД-сыны патруль службасыны кулукчылары «Кавказ» федеральний жолну 406-чы километринде ВА3-2110 автомашинаны тохтагандыла. Водители жанында жаланда паспорту бар эди. Ол эм аны бирегине болган экуюлен документлерибизни юйде унутханбыз, деп кырагынгандыла.

Болсада ГИБДД-ны кулукчылары законга кере мадарла этгендиле. Водителине административ пролим жергандыла, автомашинаны уа тазир теленирки жерге салгандыла. Адамланы тутмай жибергендиле.

(разбой) аны ачхасын, сотовый телефонун, къу-вал школун, автомашинасын да алып кетгендиле. Энди уа Мырза-Бек Россейни жыйымдык командасыны тренери Сергей Криваковскийни башчылыгында кыраланы эман студентлени араларында чемпионатлага хазыргандыла. Алада алай болуу а арга европалы даражалы эришюлеге жолну ачаркыды.

Сюрюлген автомашина кьолгга туюшгенди

Болсада ГИБДД-ны кулукчылары законга кере мадарла этгендиле. Водителине административ пролим жергандыла, автомашинаны уа тазир теленирки жерге салгандыла. Адамланы тутмай жибергендиле.

Арада эки сутка озгандан сора КъМР-де МВД-ны УГИБДД-сыны аты бля ВА3-2110 автомашинаны илгерге эм анда болган эки белгисиз пассажирини тутурга деп буйрук келгенди. Ол автомашинаны шартлары уа алгыракда бизни жол-патруль службасы тохтагып, тазир теленирки жерге салган ВА3-2110 автомашинагга келишгендиле.

Велосипедчи кыяру тапханды

Ол кон дагыда Прохладный шахарда Граничный тыгырыкда ГА3-3302 автомашинаны водители бля турган жолундан сол жанына бурулган кезиуде велосипедчи коч кыймыны, аны аударганды. Алай бля Куба элде жашганын, 1951 жылда тууган эр киши жаралы болганды эм Прохладный шахарда билинчылга туюшкенди. Тимту ишле андан аны бардырыладыла.

КъМР-де МВД-ны УГИБДД-сыны пресс-службасы

«Эльбрус» китап басма кырал казна учречденины коллективни издательствону директору орунбасары ДОДУЛАНЫ Таубийни кызы Аслага аны анас ДодуЛАНЫ Азиза, ШАУАЛАНЫ Хасмыны кызы ёлгени бля байланы бушу эти кыайгы сёз береди.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКВАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТГАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Ахсан (баш редактору орунбасары), АЛИКАЛЛАНЫ Владимир, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борне (жууаплы секретары).</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору айрымалы - 42-43-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалы секретар - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЈАНЫ БЕ-ЮМЛЕДЖИ: Жамауат-политика белем - 42-67-68, 42-24-02. Экономика белем - 42-75-82. Культура белем - 42-75-82. Социальний политика белем - 42-66-76, 47-27-59. Жанылыккыла эм спорт белем - 47-26-39, 42-66-71. Письмоэм эс рекамма белем - 42-37-94. Гизматчы белем - 47-31-28. Сурат алыучула - 42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 47-26-28, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бля кыагыт жоюртемейди. Кызык жазмалага рецензия этилмейди эм ала артка кыйратылмайды.</p> <p>Галесте басмаланганы материалда айтылган оюмула редакцияны оюму бля келишимге болуудукта. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмаи оюсонди законуна тыириликке материалланы авторлары кеслери жуапыла.</p> <p>Редакция авторладан 400 гизит этигендик (машина бля жазылган 5-6 бет) кезиу аздады.</p> <p>Галесте басмалау эм асылмай информациислери киоруучу жаны бля Кыбарты-Малквар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чу июнда регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номер — 0066. Индекс — 51532</p>	<p>Галесте басмалау КъМР-ни Асламты информации органды жаны бля кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.</p> <p>Галесте «Тетраграф» ООУ-ну типографиясы бля басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33</p> <p>Галесте илгерине талпыруу юкюн КъМР-ни почта связыны федеральний Управленийсы жуапыла. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Галестеги роуминга сагыу юкюн КъМР-ни «Рессетч» акционер обществосу жуапыла. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графикте кере 19.00 сагатта кыл салында. 20.00 сагатта кыл салынганды.</p> <p>ГАЗЕТИНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГЫЛА: Талпашханды Аминат - деджурный редактор, Кетеничелы Зульфия - жууалы секретары орунбасары, Жангораланы Джиалия (3, 4-чу бетле), Акушуланы Фезула (1, 2-чи бетле) - корректор.</p> <p>Тиража 3540 экз. Заказ № 3356</p>	<p>РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНА ПРЕС:</p> <p>360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5 электрон пошта: cbor_50@mail.ru</p>
--	---	--	--	--	---